ANαliZA

časopis za kritično misel

Letnik 2, številka 1, junij 1998 · ISSN 1408-2969

AFERA SOKAL

Alan Sokal

Odgovor uredništvu Social Texta

prevedel Andrej Ule

Citiranje: Alan Sokal, »Odgovor uredništvu Social Texta«, *Analiza: časopis za kritično misel* 2, št. 1 (1998): 106–107.

Prevod. Licenca Creative Commons, ki velja za arhiv revije, za prevode ne velja; pravice izvirnika pripadajo njegovim imetnikom.

Izdajatelj: Društvo za analitično filozofijo in filozofijo znanosti, Ljubljana.

Elektronska različica je bila leta 2026 rekonstruirana iz izvirnih stavnih datotek in preverjena s tiskano izdajo. Številke strani ustrezajo tiskani izdaji; prelomi strani znotraj prispevka se lahko nekoliko razlikujejo.

Alan Sokal
prevedel Andrej Ule

ODGOVOR UREDNIŠTVU *SOCIAL TEXTA*

Priznam, da sem se zabaval, da eden od urednikov *Social Texta* še vedno ne verjame, da je moj članek parodija. O pač.

Glede na uredniški postopek *Social Texta* lahko bralci sami presodijo v prepričljivost *postfaktum* razlag uredništva, ki so, če so resnične, bolj porazne kot sam incident. Nekaj stvari v njihovi kronologiji se ne ujema z dokumentiranimi sporočili (elektronska in redna pošta med Rossom in menoj, ki jo hranim), toda opustimo ta tepež mrtvega konja.

Mislim, da je bolj kot škandal, ki ga je povzročilo *sprejetje* članka, zanimiv škandal, ki ga je morala povzročiti njegova *vsebina*. Moj esej je, če odmislimo (če navedem besede iz laskanja Kathe Pollit) "zabavne kompilacije postmodernih neumnosti", natančno zabeležena bibliografija šarlatanstva in nesmisla ducatev uglednih francoskih in ameriških intelektualcev. To daleč presega ožjo kategorijo "postmodernizma" in vključuje nekatere najbolj modne mislece v "študijah znanosti", literarni kritiki in študijah kulture.

V kratkem, obstaja veliko nemarnega mišljenja o "socialni konstrukciji", ki mu pogosto daje potuho slovar, ki namerno opušča razliko med dejstvi in našim znanjem dejstev. Nisem strokovnjak v epistemologiji, vendar so nekatera od teh del tako nelogična, da ni treba, da si strokovnjak, da jih dekonstruiraš. V *Zagovoru*, ki sem ga poslal za objavo v *Social Textu*, sem analiziral reprezentativen primer. Upam, da ga bodo uredniki objavili, morda skupaj z odgovorom. Predlagal bi jim, da objavijo prispevke mnogo ostrejših filozofov, kot sem sam, kot sta npr. Susan Haackova in Janet Radcliffe Richardsova.

Robbins in Ross pravita, da sem "odklonil vstopiti v objavljivi dialog" z njimi. Prav nasprotno: prav sedaj imamo takšen dialog. To, kar sem odklonil, je bil *ustni* dialog, ki po mojem mnenju običajno privede k nizkemu deležu vsebine v besedah.

Robbins in Ross napačno ugibata, ko pravita, da sem se počutil "ogroženega" od strokovnjakov študij o znanosti. Moj cilj ni bila obramba naravoslovja pred hordami kritikov (bodite prepričani, da bi čisto v redu preživelo), temveč obramba levice pred njenom trendovskim delom. Tako kot neštevilni drugi ljudje z različnimi izobrazbami in strokami pozivam levico, da ponovno izkoplje svoje razsvet-

ljenjske korenine. Zaskrbljeni smo predvsem za družbene vede in humanistiko, ne za naravoslovje.

V svojih zadnjih dveh odstavkih Robbins in Ross prinašata obilje realnih problemov, vendar bi potrebovali kar precej prostora, da bi razločili substanco od retorike. Skupaj zvarita znanost kot miselni sistem z družbeno in ekonomsko vlogo znanosti in tehnologijo. Skupaj zvarita epistemske in etične probleme.

Te zmede vodijo Robbinsa in Rossa v nevarno zmoto: v postavljanje nasprotja med naravoslovnimi vedami in napredno politiko. Naravoslovne vede opisujeta kot "civilno religijo", ki podpira obstoječe družbene in politične strukture. Seveda je res, da je znanstveno raziskovanje pomešano z vplivi tistih, ki imajo moč in denar. Vendar je znanstveni pogled na svet, oprt na zahteve logike in standarde izkustva ter na nenehno soočenje teorij z izkustvom, bistvena komponenta vsake napredne politike.

Kljub tem razlikam obstajajo potencialno široka skupna tla med Robbinsom, Rossom in menoj. Kadar zasebne družbe, ki imajo finančni interes v posebnih *rezultatih* raziskovanja, v vedno večji meri podpirajo znanstveno raziskovanje - ali je zdravilo učinkovito ali ni? -, potem to spodjeda znanstveno objektivnost. (Vendar moramo najprej imeti nek pojem objektivnosti, da bi lahko naredili ta argument: ne kot stanje, ki ga ljudje lahko vedno dosežejo, temveč kot idealni standard za primerjavo.) Kadar se univerze bolj zanimajo za izplačila za patente kot za odprto širjenje znanstvenih informacij, trpi javnost. Stotine pomembnih političnih in ekonomskih problemov obkroža znanost in tehnologijo. Sociologija znanosti je, kolikor je mogla, veliko doprinesla k pojasnitvi teh problemov. Vendar je nemarna sociologija, tako kot nemarna znanost, nekoristna ali celo kontraproduktivna.